

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องสังคมประกิตและบุคลิกภาพ เป็นเรื่องที่น่าสนใจและควรแก่การศึกษาคนคว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในประเทศไทยเรา เมื่อมีการกล่าวถึงเรื่องการวางแผนพัฒนาประเทศ นักการศึกษาและนักสังคมวิทยาได้เสนอปัญหาเรื่องบุคลิกภาพว่าเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นสาเหตุอย่างแท้จริงอย่างหนึ่งในการที่จะทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปโดยราบรื่น และสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ เพราะการพัฒนาประเทศเป็นเรื่องของบุคคล บุคคลเป็นผู้ดำเนินการพัฒนา และเป็นการพัฒนาเพื่อบุคคล การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ (๒๕๐๔-๒๕๐๙)^๑ และได้มีการปรับปรุงแผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นระยะๆ ปัญหาสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจคือกำลังคน ซึ่งเป็นปัญหาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ได้มีการจัดทำแผนพัฒนากำลังคนขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดำเนินเรื่อยมาจนบัดนี้ แล้วนั้นไม่มีใครพูดได้เต็มปากว่าถึงระดับสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายและวัตถุประสงค์แล้ว การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยังมีอุปสรรคนั้นก็คือ บุคคล บุคคลผู้ดำเนินการและบุคคลผู้รับการพัฒนา รวมถึงระบบสังคมควย การนำเทคนิควิทยาการแผนใหม่ซึ่งไม่สัมพันธ์กับ

^๑ เสนาะ คุณาภูล, "ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนการศึกษาและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ," เอกสารสำหรับสัมมนาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ ณ หอสมุดแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๒

นิสัยและค่านิยมของ ระบบสังคมเดิมมาใช้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ² ทำให้การใช้ได้ประสิทธิภาพต่ำกว่าที่ควรจะได้จากวิธีการแบบใหม่นั้น ความสับสนบางครั้งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในตัวของบุคคลเพราะตัดสินใจไม่เด็ดขาด หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มซึ่งต่างความเห็นกัน เช่นคนรุ่นใหม่กับรุ่นเก่า ผู้ใหญ่กับผู้น้อย ปิตามารคากับบุตร ครูกับศิษย์ชายกับหญิง นักเรียนในประเทศกับนักเรียนนอก ชาวเมืองกับชาวชนบท ในการพัฒนาด้านวัตถุเช่น สร้าง เชื้อนเพื่อการชลประทานและการไฟฟ้า การสร้างอุปกรณ์ในการโทรคมนาคม การสร้างถนนหนทาง และสาธารณูปกรณ์ต่าง ๆ นั้นเป็นของดีอย่างไรไม่มีใครโต้แย้งได้ แต่ถ้าภาวะทางจิตใจของคน ของประชาชนผู้ใช้วัตถุต่าง ๆ นั้นมีลักษณะไม่คล้องกันกับวัตถุที่พัฒนาขึ้นมา วัตถุเหล่านี้ก็มีหวังจะถูกทิ้งพินาศไปในไม่ช้า การปกครองระบบประชาธิปไตยก็เช่นกัน เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนที่รักอิสระ เสรีภาพ แต่ถ้าไม่ศึกษาให้ลึกซึ้งถึงภาวะของสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ทัศนคติของประชาชนให้ดี และหาวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ดังกล่าว สังคมอาจมีการสับสนวุ่นวายและโกลาหลซึ่งจะนำไปสู่ความหายนะได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ในระยะที่บ้านเมือง เรากำลังพัฒนาอยู่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะควรที่จะศึกษาเรื่อง สังคม ประเพณี และบุคลิกภาพของบุคคลในสังคมเรา เพื่อการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เหมาะสมที่สุดและในการศึกษาเรื่องนี้ ชาวชนบทควรได้รับความสนใจอย่างยิ่ง เพราะคนไทยส่วนใหญ่คือประมาณร้อยละ 90 อาศัยอยู่ตามชนบท³ จัดได้ว่าเป็นกำลังส่วนใหญ่ของประเทศ ชีวิตเศรษฐกิจของเขาเป็นชีวิตเศรษฐกิจของสังคมไทยและวัฒนธรรมของเขา ก็เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่ทุกคนต้องยอมรับ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญอันนี้จึงได้มีโครงการสำหรับ

² พัทยา สายบุญ, "สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางสังคมของประเทศไทย", วารสาร สังคมศาสตร์, ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ตุลาคม 2512 หน้า 14.

³ ไพฑูรย์ เครือแก้ว, ลักษณะสังคมไทย (พระนคร : โรงพิมพ์เสียงเชียงใหม่, 2513), หน้า 207.

ชนบทโดยเฉพาะ คือ โครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท การพัฒนาชนบทเป็นกระบวนการที่เฝ้า
 เศรษฐกิจและสังคมเพื่อยกมาตรฐานการครองชีพของชาวชนบทให้สูงขึ้นและหวังผลในทันที
 ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ ความรักความสามัคคีระหว่างชนในชาติ สังคมประึกิตเข้ามา
 บทบาทเพราะผู้วิจัยเชื่อในแนวความคิดของ Mann⁴ ที่ว่า สังคมเป็นผู้กำหนดทัศนคติ
 ค่านิยม นิสัย รูปแบบของการมีปะทะสัมพันธ์กับผู้อื่น การให้ความร่วมมือหรือการขัดขวาง
 การเป็นสมาชิกของสังคมได้รับการฝึกฝน ควบคุม และสั่งสอน ค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสม
 ซึ่งทั้งนี้เป็นผลของสังคมประึกิต โดยเริ่มจากสังคมประึกิตระดับบ้านซึ่งบิดามารดาเป็นผู้ให้
 รัฐบาลเสรีประชาธิปไตยน่าจะให้ความสนใจและตระหนักในเรื่องเอกลักษณ์ และบทบาทของ
 บุคคลในสังคมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาของบุคคล การให้ความสำคัญแก่เรื่องเอกลักษณ์นี้เองทำ
 ให้ เกิดความจำเป็นที่ต้อง เข้าใจอย่าง ถูกต้อง เกี่ยวกับบุคลิกภาพของคน มีการศึกษาเรื่องนี้
 อย่างกว้างขวาง เริ่มตั้งแต่ลักษณะของบุคลิกภาพในทัศนะของผู้รู้แขนงต่างๆ เช่น นักปรัชญา
 นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา นักการศึกษา นักมานุษยวิทยา เป็นต้น และศึกษาถึงองค์ประกอบ
 ต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลอันหมายถึงสังคมประึกิตด้วย

สังคมประึกิต⁵ คือกระบวนการปะทะสัมพันธ์ (Interaction) ที่ทำให้ ค่านิยม,
 ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลแปร เปลี่ยนไปตามความคาดหวังของกลุ่มที่ตนอยู่โดยได้รับการ
 การเรียนรู้จากผู้ใหญ่รอบตัวโดยผ่านการควบคุมและฝึกฝน และเป็นกระบวนการที่ทำให้
 ผู้ใหญ่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามความคาดหวังของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกใหม่ หน่วยงาน
 และสังคมในที่สุด ซึ่ง เป็นค่านิยมที่ตรงกับนักจิตวิทยา นักจิตวิทยาสังคม นักสังคมวิทยา

⁴ Leon Mann, Social Psychology (Sydney: John Wiley and Sons Australasia PTY LTD., 1969), p.3.

⁵ Secord and Backman, Social Psychology (New York: Mc Graw-Hill Book Company Inc., 1964), pp. 523-526.

และนักมนุษยวิทยา เช่น ทศนะของ Mann (1969)⁶ ที่ว่า สังคมเป็นผู้กำหนดทัศนคติ ค่านิยม นิสัย รูปแบบของการให้ความร่วมมือ หรือ การชดเชย การมีการปะทะสัมพันธ์ กับผู้อื่น การเป็นสมาชิกของสังคมก็ได้รับการส่งสอนค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่ง ทั้งนี้เป็นผลของสังคมประภคิต ดังนั้นสังคมประภคิตจึงไม่ได้มีเฉพาะในวัยเด็ก และการศึกษา ระดับบ้านเท่านั้น เพราะสังคมประภคิตเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตลอดชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะในวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อเช่น ระยะเวลาเข้าโรงเรียนใหม่ๆ เริ่มทำงาน ประกอบอาชีพ แต่งงาน ย้ายที่อยู่อาศัย ซึ่งบุคคลต้องรับค่านิยมของสังคมกลุ่มนั้น ดังนั้นถ้าบุคคลจะ เรียนรู้กระบวนการ เข้าสังคมจากปิตามารดาแล้วก็ยังได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนเล่น เพื่อน นักเรียน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน สามีหรือภรรยา และผู้บังคับบัญชาเป็นต้น เป้าหมาย ของสังคมประภคิตคือ การให้บุคคลทำตามวิถีของกลุ่มและสังคมที่เขาอยู่ด้วยความเต็มใจ และเป็นอัตโนมัติ สังคมประภคิตในวัยเด็กจะเป็นการบังคับให้เด็กต้องคอยตามผู้ใหญ่เสมอ ซึ่งก็จะเป็นจริง เพราะ เด็กต้องพึ่งผู้ใหญ่ทั้งทางกาย (Biological Dependency) เช่น การกินนม นอนหลับ อบอุ่นทั้งกายและใจ เพราะเด็กยังช่วยตัวเองไม่ได้ และการ คองพึ่งพาผู้ใหญ่ในด้านที่เกี่ยวกับความรู้ต่างๆในชีวิตประจำวัน (Information Dependency) แต่เมื่อโตขึ้นเด็กจะนำรูปแบบที่ได้จากบ้านไปปรับปรุง ปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมใหม่อีกทีหนึ่ง

คนเราย่อมต้องการที่จะเข้าใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่นปิตามารดากับบุตร ครูกับ นักเรียน สามีกับภรรยา นายจ้างกับลูกจ้าง เป็นต้น ปัจจุบันเราต้องสมาคมกับคนเป็นจำนวน มาก ต้องเผชิญกับปัญหาการอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี ความสามารถในการที่จะเข้าใจเพื่อน มนุษย์ด้วยกันมีความสำคัญที่เป็นเฉพาะตัวและเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษา? เพราะยิ่งเรา

⁶ Mann, loc.cit.

⁷ Henry Clay Smith, Personality Development (New York; McGraw-Hill Book Company Inc., 1968), p.67.

เข้าใจเพื่อเผยแผ่อย่างมากเท่าไร เรายังได้สิ่งที่เราต้องประสงค์จากเขามากขึ้นเท่านั้น และยังได้สิ่งที่เราต้องการให้เขาทำเพื่อเราด้วย ที่สำคัญว่านั่นคือ ยิ่งเราเข้าใจคนใดมากเท่าไร เรายิ่งเข้าใจตัวเราเองมากขึ้นเท่านั้น รู้ความต้องการของตัวเอง รู้ว่าจะต้องทำอย่างไรจึงจะเหมือนกับคนอื่น และทำอย่างไรจึงจะไม่เหมือนกับคนอื่น ในการจะเข้าใจคนอื่นเราใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพทั้งที่เป็นเฉพาะอย่าง เช่น ลักษณะทางกายของคน และทฤษฎีที่กล่าวโดยทั่วไป ซึ่งจะช่วยให้เราทำนายหรือคาดคะเนเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของผู้อื่น ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงความสามารถในการเข้าใจคนอื่น โดยการปรับปรุงทฤษฎีบุคลิกภาพแต่ปัญหาอยู่ที่ว่า ผู้รู้อีกก็ให้ความหมายของบุคลิกภาพไปต่าง ๆ กัน ทฤษฎีบุคลิกภาพของนักจิตวิทยาจะนำไปได้มากกว่าทฤษฎีของผู้อื่น เพราะสามารถทดสอบและใช้กันกว้างขวางกว่าการใช้สามัญสำนึก นักจิตวิทยาจะคำนึงถึงทั้งแรงกระตุ้นของบุคคลนั้น โดยถือว่าบุคลิกภาพเกิดขึ้นระหว่างการใช้สิ่งมากระตุ้นและการแสดงพฤติกรรมออกมา (Intervening Variable) นักจิตวิทยาจะให้คำนิยามของบุคลิกภาพไปตามเรื่องที่คุณศึกษาโดยเฉพาะ เช่น Fromm ศึกษาบุคลิกภาพของคนโดยใช้ทฤษฎีความรัก (Love Theory) ความรักประกอบด้วย ความรู้ ความเคารพ ความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ คนเราใช้ความรักเป็นเครื่องมีอันหนึ่งสำหรับหนีความอ้างว้าง นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีบุคลิกภาพแนวจิตวิเคราะห์ เช่นทฤษฎีของ Freud, Jung, Erikson ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของ Sullivan ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ ทฤษฎีบุคลิกภาพเฉพาะอย่าง เช่น Type Theory (Kreschmer) และ Trait Theory (Sheldon) เป็นต้น นักทฤษฎีบุคลิกภาพต่างก็ให้คำอธิบายและกล่าวถึงการพัฒนาของบุคลิกภาพไปตามแนวของตน ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน ต่างกันที่คำศัพท์ที่ใช้ และส่วนใหญ่ก็จะกล่าวถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กกับบิดามารดา และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในวัยเด็ก เมื่อมีทฤษฎีเกิดขึ้นมาก็มีการทดสอบทฤษฎีขึ้น ทฤษฎีคือ⁸ การนำเอาความคิด

⁸ Ibid., p.65.

รวมยอด (Concept) มาวัดให้เป็นระบบโดยถือว่า ความคิดรวบยอดต่างๆ เหล่านั้นสัมพันธ์กัน เพราะฉะนั้นในการทดสอบทฤษฎีก็ต้องวัดความคิดรวบยอดต่างๆ ที่ใช้ในทฤษฎีนั้น ในการวัดควรจะวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency) ความเชื่อถือได้ ความเป็นอิสระจากการวัดแบบอื่นๆ ความแม่นยำ และการนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้นักจิตวิทยาจะให้ความสนใจแก่บุคลิกภาพแล้ว ยังมีผู้รู้อย่างอื่นให้ความสนใจและความสำคัญแก่บุคลิกภาพอีกหลายแขนง เช่น นักสังคมวิทยา นักมานุษยวิทยา เป็นต้น นักสังคมวิทยาให้ความหมายของคำว่าบุคลิกภาพว่า⁹ บุคลิกภาพเป็นผลผลิตของเงื่อนไขทางสังคม (Social Conditioning) โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ การปะทะสัมพันธ์กันในสังคมและการยอมรับการกระทำหรือความคิดของบุคคล โดยกล่าวว่าระยะชวบปีแรกของเด็กมีความสำคัญมาก เหมาะที่จะศึกษาการวางรูปแบบบุคลิกภาพและให้ความสำคัญแก่สถาบันครอบครัว เช่นเดียวกัน นักสังคมวิทยาศึกษาปัญหาความประพฤติของเด็กโดยศึกษาสังคมประกิตของเด็กร่วม เช่นเดียวกับทางการแพทย์ที่ศึกษาการรักษาโรคโดยพยายามเข้าใจโครงสร้าง และการทำงานของร่างกายด้วย

การพัฒนาตัวบุคคลเพื่อให้ศักยภาพของเขามีโอกาสออกงามขึ้น และมีบุคลิกภาพเป็นที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการพัฒนาสังคมนั้นจะทำให้ได้โดยผ่านการศึกษา โดยเริ่มจากการศึกษาระดับครอบครัว (Home Education) ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อจากนั้นก็เป็นการศึกษาระดับโรงเรียน ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมหน่วยแรกที่มนุษย์ได้พบและมีชีวิตอยู่ การเรียนรู้ในระดับนี้จึงสำคัญที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล

⁹Edward Norback and Others (ed.), "An Interdisciplinary Appraisal," The Study of Personality (New York: Holt, Reinhart and Winston, Inc., 1968), p. 130.

Martha M. Reynolds¹⁰ ให้ทัศนะว่า การจะศึกษาเด็กไม่ว่าวัยใดๆ ต้องศึกษารอบครัว ของเด็กด้วย เด็กเติบโตมาในครอบครัวบิดามารดาเป็นผู้สนองความตองการทั้งทางค่าน รางกายและจิตใจให้เด็ก บิดามารดาสำคัญมากเพราะเป็นผู้ที่จัดบรรยากาศทางอารมณ์ ให้เด็กตั้งแต่ก่อนเกิดเป็นต้นมา เป็นคนแรกที่มีโอกาสรู้ความตองการพื้นฐานและความ ตองการส่วนบุคคลของ เด็ก ประการสุดท้ายและสำคัญที่สุดคือ เป็นผู้หล่อหลอมบุคลิกภาพ ให้เด็ก เด็กเกิดมาไม่ได้มีบุคลิกภาพลักษณะที่ได้รูปลแล้วติดตัวมา การที่เด็กเป็นเด็กซุกซน เด็กใจคดเด็ดเดี่ยว เด็กชอบรังแก หรืออื่นๆ ขึ้นอยู่กับวิธีที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเขา ซึ่ง ตรงกับความเห็นของ Henry Clay Smith¹¹ ที่ว่า เด็กๆ ได้ติดต่อดัมพันซ์กับสิ่งรอบๆ ตัวเขาอยู่ตลอดเวลา การที่ได้มีการปะทะสัมพันธ์กับบิดามารดาในวัยเด็ก เป็นการ สร้าง รูปแบบแบบลักษณะบุคลิกภาพของเด็ก หล่อหลอมพัฒนาการของเด็กและมีอิทธิพลต่อแบบ ของการมีสัมพันธ์มาพทอดู้อื่น เป้าประสงค์ที่บิดามารดาวางไว้เกี่ยวกับตัวบุตรจะเป็นสิ่งที่ ชี้ให้เห็นว่าบุตรตองเป็นอย่างไร ทั้งนี้จะรู้ได้จากความมีเหตุผลและความรู้จักรับผิดชอบ ของบิดามารดา รวมทั้งแบบอย่างความประพฤติการปฏิบัติของบิดามารดา และหลักที่บิดา มารดาใช้ในการสั่งคมประกิดแม้จากการศึกษาวัฒนธรรมที่ต่างกันก็พบว่า¹² การพัฒนา การของคนตั้งแต่ชั้นที่ห้าขวบจนถึงที่เกิดสัจจการแห่งตนนั้นขึ้นอยู่กับบรรยากาศภายใน ครอบครัว และความกดดันทางสังคมที่ทำให้เกิดพัฒนาการเฉพาะที่ซึมซาบเข้าไปในตัวเด็ก ตั้งแต่เล็กๆ ส่วนการรู้จักรับผิดชอบชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับความมากมายของ ความมีเหตุผลและความ รับผิดชอบที่บิดามารดาแสดงออกมาให้บุตร เห็น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครอบครัวเป็นหน่วย

¹⁰ Martha M. Reynolds, Children from Seeds to Saplings (New York: McGraw-Hill Book Company Inc., 1951), pp. 33-37.

¹¹ Smith., op.cit., p.393.

¹² Ibid., p.357.

มูลฐานของสังคม สังคมจะออกมาเป็นรูปใดส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสังคมประเภทใด ¹³
 สังคมเสรีประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบรรยากาศของครอบครัว เป็นแบบประชาธิปไตย
 สมาชิกเป็นผู้มีความรับผิดชอบ สามัคคี ความริเริ่ม รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตาม คุณลักษณะ
 เหล่านี้มีความสำคัญต้องเป็นผู้ปลูกฝังให้ ฉะนั้นบ้านที่มีบรรยากาศแบบจิตตาศิลปะไทย คือหัวหน้า
 ครอบครัวซึ่งได้แก่ บิดาหรือมารดา มีอำนาจเด็ดขาดในการตั้งจุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์
 และคอยดูแลทุกคนปฏิบัติตาม บุตรไม่มีส่วนออกเสียงในเรื่องของครอบครัว หรือแม้แต่ในเรื่อง
 ส่วนตน ทุกคนปฏิบัติตามภารกิจของครอบครัวตามหน้าที่และบ้านที่มีบรรยากาศแบบตามใจท่าน
 บิดามารดาปล่อยปละละเลย เพราะเชื่อว่าเด็กจะโตขึ้นด้วยตัวเอง เด็กไม่มีโอกาส
 แสดงออกได้อย่างถูกต้อง จะทำให้เด็กจากลักษณะของบ้านสองประเภทนี้ ขาดคุณลักษณะ
 ที่จำเป็นสำหรับระบอบเสรีประชาธิปไตย เพราะการขาดความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับบิดา
 มารดา ขาดความรู้สึกร่วมกัน มั่นคงปลอดภัย และซื่อสัตย์ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
 ขาดความคิดริเริ่ม ไม่กล้าเป็นตัวของตัวเอง และไม่กล้าที่จะเป็นผู้นำ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในขณะที่ประเทศเรากำลังอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ มีการ
 เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคมเกิดขึ้นนี้ จำเป็นต้องมีความเข้าใจกัน
 ในเรื่องทรัพยากรคน บุคลิกภาพ และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ประเทศ
 จะพัฒนาไม่ได้ถ้าหากว่าคนซึ่งเป็นกำลังสร้างความสำเร็จให้ประเทศไม่พัฒนา ปัจจุบันนี้
 ปรากฏว่า เยาวชนกระทำผิดมากขึ้น ¹⁴ ทั้งที่ท่าคนเดี่ยวและที่ทำเป็นกลุ่ม จากผลการศึกษา
 พิจารณาทำให้ทราบว่าพื้นฐานของครอบครัวและการเลี้ยงดูในคนเด็กเป็นมูลเหตุสำคัญ
 ที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมดีหรือมีปัญหาได้ บิดามารดาต้องเข้าใจในบทบาทของตน ส่งเสริม

¹³ กรมการฝึกหัดครู พัฒนาการของครอบครัวและเด็ก : ฉบับปรับปรุง
 (พระนคร : โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ, 2512), หน้า 22-30.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

โอกาสที่จะช่วยให้เด็กเติบโตมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศและพร้อมที่จะสนับสนุนการพัฒนาประเทศ สังคมประภคิตในระยะสั้น โดยเฉพาะระดับครอบครัว เป็นความรับผิดชอบและเป็นภาระโดยตรงของบิดามารดา ถ้าครอบครัวได้เข้าใจหน้าที่ของตนก็จะทำประโยชน์อย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศชาติ และเกิดความเข้าใจกันดีต่อกัน ประชาธิปไตยที่แท้จริงในระดับการปกครองประเทศจะมีได้อย่างสมบูรณ์ ก็เพราะครอบครัวได้ปลูกฝังและสร้างอุดมคติแรงจูงใจนักประชาธิปไตยให้แก่สมาชิกในครอบครัวเป็นเบื้องต้น

หนึ่งในการศึกษาสังคมประภคิตของบิดามารดาและบุคลิกภาพของบุตรนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาสังคมประภคิต 10 ด้าน ซึ่งคาดว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล สังคมประภคิต 10 ด้านนั้นได้แก่ การฝึกสัมฤทธิผล ความคาดหวังของบิดามารดา การฝึกความเป็นอิสระ ความเข้มงวด การมีไมตรีสัมพันธ์ การฝึกการลดได้ร้อได้ การฝึกความเป็นระเบียบวินัย การยับยั้ง ความก้าวร้าว การให้รางวัลและการลงโทษ บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้ 15 ลักษณะ คือ ความสามารถในการสังคม ความสามารถทางสติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ สภาพทางอารมณ์ การถือตนเป็นใหญ่ หรือการยอมตาม สภาพร่าเริงหรือหดหู่ ความสามารถในการรับผิดชอบ ความมั่นใจในตนเอง สภาพทางจิตใจ ความสามารถในการเข้ากลุ่ม ความสามารถในการควบคุมจิตใจ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถในการบังคับตนเอง การแสดงออกของอารมณ์ และ การมีค่านิยมไมตรีสัมพันธ์ ซึ่งลักษณะของสังคมประภคิต 10 ด้าน และบุคลิกภาพ 15 ด้านนี้ ผู้วิจัยจะได้บรรยายโดยพิสดารในตอนต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประภคิตกับบุคลิกภาพ

การฝึกสัมฤทธิผล มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพคือ ถ้าบิดามารดามุ่งฝึกบุตรในด้านความสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา¹⁵ บุตรจะมีระดับสติปัญญาสูงกว่าเด็ก

¹⁵Paul H. Mussen and Others, Child Development and Personality 3rd ed. (New York: Harper and Row, 1969), pp.348-349.

ในวัยเดียวกันที่ไม่ได้รับการฝึกค้านนี้ และจะพัฒนาค่านิยมในการชอบแข่งขัน มีแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์สูง มุ่งความสัมฤทธิ์ผลเป็นสำคัญ และค่านิยมนี้จะติดตัวตลอดไป ถ้าบิดามารดา
ฝึกสัมฤทธิ์ผลในด้านอื่นเช่น ทักษะในการใช้กล้ามเนื้อ สามารถช่วยตนเองได้ในเรื่องการ
ทรงตัว การเดิน การพูด การขับถ่าย ในวัยก่อนสมควร จะทำให้เด็กถึงวุฒิภาวะเร็ว และ
มีสัมฤทธิ์ผลในด้านการเรียนสูงกว่าเด็กที่ไม่รับการฝึกหรือการส่งเสริม/ค่านิยมในการแข่งขัน
และการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นค่านิยมของบุคคลในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เช่นสังคมอเมริกัน¹⁶

2 ความคาดหวังของบิดามารดา ความคาดหวังของบิดามารดาเป็นแรงกระตุ้น
อย่างหนึ่งที่ทำให้บุตรไปถึงจุดหมายที่บิดามารดาต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมีเหตุผลและ
ความเป็นไปได้ของความคาดหวังนั้น โดยสัมพันธ์กับความสามารถและความต้องการของบุตร
เช่น ความคาดหวังในด้านการเล่น การเป็นผู้เฒ่า การเป็นตัวของตัวเอง เด็กจำ
เป็นต้องฟังผู้ใหญ่ และพยายามทำตามความคาดหวังของบิดามารดา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ
การเป็นที่ยอมรับของผู้คนเป็นความต้องการพื้นฐานของเด็ก ดังนั้นความคาดหวังของ
บิดามารดาจึงเป็นแนวทางอันหนึ่งที่จะทำให้บุตรปฏิบัติ ประพฤติตนในทางที่บิดามารดา
หวังไว้

3 การฝึกความเป็นอิสระ บิดามารดาฝึกความเป็นอิสระให้เด็กรู้จักพึ่งตนเองได้
ตั้งแต่เด็ก เช่น ฝึกการขับถ่าย การเคลื่อนไหวยุวัยจะกล้ามเนื้อเช่น การคลาน การยืน
การเดิน Erikson¹⁷ เน้นว่า วัย 2 ขวบ เป็นระยะที่สำคัญในการพัฒนาความรู้สึกเป็น-
อิสระ ความเป็นตัวของตัวเอง และเมื่อโตขึ้นควรฝึกอิสระภาพในการแสดง ความ

¹⁶ วิรุฒธ วิเชียรโชติ, "สังคมไมตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ", วารสาร
จิตวิทยา, (พระนคร : สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย, 2513), หน้า 36.

¹⁷ Henry W. Maier (ed.), Three Theories of Child Development
(New York: Harper & Row Publishers, 1969), p.57.

คิดเห็นอิสรภาพทางเศรษฐกิจ เช่นรู้จักหารายได้ด้วยตนเอง สะสมเงินเพื่อซื้อของที่ตน
ต้องการ รู้จักค่าของเงิน รู้จักใช้จ่าย บิคามารคาที่ตามใจเด็กอย่างมีเหตุผล 'ให้มีอิสรภาพ
ในการสำรวจ (Exploration) เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น อยากรช่วยตัวเอง
ของเด็ก ปล่อยให้เด็กมีโอกาสอยู่คนเดียวตามลำพังบ้างจะพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง¹⁸
มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพที่เป็นธรรมชาติ สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดย
ไม่มีความวิตกกังวล และจะพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าพูด กล้าแสดง อันเป็น
ค่านิยมที่สำคัญและเป็นพื้นฐานในการปกครองแบบประชาธิปไตย

๔ ความเข้มงวด ความเข้มงวดเป็นลักษณะสังคมประกิติที่เห็นได้ชัดจากการฝึกหัด
และควบคุมกริยามารยาท และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นการฝึกหัดการจับตาดู
ให้เป็นเวลาและถูกต้องสถานที่ การช่วยตนเองในเรื่องการกิน การนอน การแต่งกาย มี
มารยาทในการรับประทานอาหาร รู้จักถนอมถนอมคน มีระเบียบอยู่ในใจวาท ไม่ส่งเสียง
อึกทึกครึกโครมหรือทำของเสียหายหรือขว้างขว้างไม่เป็นที่เป็นทาง เป็นการฝึกเพื่อการอยู่ร่วมกับ
ผู้อื่นได้ด้วยดี ความเข้มงวดถ้าเป็นไปอย่างมีเหตุผล และสม่ำเสมอ พร้อมทั้งเหมาะสม
กับวุฒิภาวะของเด็ก จะพัฒนาความเป็นระเบียบวินัย รู้จักเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น
กฎจราจร รู้จักควบคุมอารมณ์และการแสดงออกของอารมณ์ รู้จักใจชอบชั่วดี รู้จักยับยั้ง-
ั้งใจ มีเหตุผล สามารถบังคับตนเองได้ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นลักษณะที่เป็นที่ต้องการ
ของสังคมในการที่จะอยู่ร่วมกันด้วยดี

๕ ไมตรีสัมพันธ์ สังคมประกิติที่มุ่งไมตรีสัมพันธ์คือ¹⁹ การเน้นค่านิยมความเกรงใจ
มีความเคอเพื่อเผื่อแผ่ รักเพื่อนพ้องเพื่อนฝูงมากกว่าความยุติธรรมทางสังคม มีความ
อะลุ่มอะล่วยอ้อมชอมมาก เป็นลักษณะที่เห็นได้ในสังคมแบบเดิมเช่นสังคมไทยคือ เน้น

¹⁸Mussen, op.cit., p.261.

¹⁹วิรุทธ วิเชียรโชติ, เรื่องเดิม, หน้า 35.

สัมพันธ์ภาพมากกว่าสัมฤทธิ์ผล ผู้ที่มีค่านิยมเช่นนี้จะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเนื่องจากความเกรงใจ และความรู้สึกในการแข่งขันในค่านิยมสัมฤทธิ์ผลมีน้อย เน้นการเสียสละมากกว่าความยุติธรรม ซึ่งถ้าปีคามาการค้าให้สังคมประกิตแก่บุตรโดยให้ค่านิยมแบบไมตรีสัมพันธ์ บุตรจะมีบุคลิกภาพที่เกรงใจคน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักพวกพ้อง ไม่ชอบการแข่งขัน ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะที่ดีแต่ไม่เหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมในปัจจุบัน

การอดใจรอได้²⁰ ค่านิยมในการอดใจรอได้ สะสมไว้เป็นค่านิยมของระบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ ซึ่งสัมพันธ์กับการลงทุน นายทุนในระบบเศรษฐกิจปัจจุบันต้อง เป็นผู้ที่อดใจรอได้ สะสมไว้ลงทุน เงินก็จะงอกงาม เป็นลักษณะที่มุ่งหวังอนาคต ปิตามารดาฝึกบุตรให้มีค่านิยมเช่นนี้ได้โดยสอนให้รู้จักมีแผนการล่วงหน้า รู้จักอดเปรี้ยวไว้กินหวาน รู้จักวีรอความต้องการเพื่อผลที่ดีกว่า

๖ การฝึกความเป็นระเบียบวินัย ในระยะต้นของการให้สังคมประกิต ปิตามารดาเป็นผู้ให้ทุกอย่างแก่บุตรโดยไม่หวังสิ่งใดจากบุตร²¹ เช่น การให้อาหาร ให้ความอบอุ่น ความสะดวกสบาย สนองความต้องการและจัดสิ่งที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานให้ แต่เมื่อบุตรอายุประมาณ 2 ปี ปิตามารดาเริ่มเรียกร้องบางอย่างจากบุตร เช่นการรู้จักช่วยตนเอง ตามระดับวุฒิภาวะ รู้จักซั้บถ่ายเป็นเวลาเป็นที่ เป็นทาง รู้จักมารยาททางสังคม เช่น การรับประทานอาหาร รู้จักความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะดวก การฝึกความเป็นระเบียบวินัยฝึกได้ตั้งแต่เด็ก การฝึกจะต้องมีการยึดหยุ่นแต่มั่นคงและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีเหตุผล จึงจะเกิดการพัฒนบุคลิกภาพที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นระเบียบ เคารพกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับ รู้จักใช้เหตุผล รู้จักความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติ แก่ปัญหาของตนได้ ชอบแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นลักษณะของผู้นำ และเมื่อต้องเป็นผู้ตามก็จะตามได้อย่างไม่มงาย

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

²¹ Lussen, op.cit., p. 138.

๔ ความก้าวร้าว การก้าวร้าวเป็นธรรมชาติของเด็กโดยทั่วไป²² เพราะเด็กใช้ความก้าวร้าวเป็นการเรียกร้องสิ่งที่ตนต้องการ และเป็นการขจัดความกระวนกระวายใจ แต่สังคมประติขของบิดามารดาจะมีส่วนในการควบคุมหรือส่งเสริมการก้าวร้าวของเด็กได้ การก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ การไม่ได้อะไรที่ต้องการประสงค์ และการก้าวร้าวจะได้รับการส่งเสริมถ้าได้รับการตอบสนองตามที่ต้องการทุกครั้ง และมีการควบคุมได้ถ้าบิดามารดาพยายามจัดสถานการณ์ที่ไม่ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ และใช้การลงโทษหรือการให้รางวัลเป็นการควบคุมยับยั้ง ลักษณะก้าวร้าวเป็นลักษณะที่ไม่น่านิยมนั้นเป็นปัญหาของสังคม ชักขวางความเจริญงอกงามของตนเองและของสังคม การก้าวร้าวเกิดจากการเลียนแบบได้ ดังนั้นบิดามารดาต้องเป็นตัวอย่างที่ดีและมีเหตุผล การก้าวร้าวเป็นอันตรายต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะเป็นการแสดงถึงการไม่รู้จักสิทธิและเคารพสิทธิของผู้อื่น

การให้รางวัลและการลงโทษ การให้รางวัลและการลงโทษเป็นเครื่องมือที่บิดามารดาใช้ฝึกฝน ควบคุม และถ่ายทอด ค่านิยมต่างๆ ให้บุตร ในการฝึกนิสัยต่างๆ เช่น การฝึกความเป็นอิสระ ความเป็นระเบียบวินัย และการควบคุมการก้าวร้าวของบุตร เป็นต้น การให้รางวัลมีหลายลักษณะ อาจจะเป็นการแสดงความรักชื่นชมยินดี การกล่าวคำชมเชย การให้สิ่งของที่เด็กต้องการ หรือแม้การแสดงความรักของบิดามารดา เช่น เกี่ยวกับการลงโทษ อาจจะเป็นการเขียนตี การคุ้ง ทุ้ง กัดขัง ตักเตือน การแสดงความไม่พอใจไม่ให้สิ่งที่ต้องการ การแสดงความไม่สนใจ ไม่ยอมรับ การทอดทิ้ง เป็นต้น เด็กไวต่อความรู้สึกของบิดามารดา เด็กทุกคนย่อมต้องการความสุข และหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ต้องการเป็นที่ยอมรับมากกว่าถูกทอดทิ้ง การให้รางวัล และการลงโทษจึงเป็นวิธีที่บิดามารดาโดยทั่วไปใช้ในการให้ค่าซึ่งพฤติกรรมที่เป็นที่ต้องการและขจัดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ การให้รางวัลและการลงโทษ ต้องมีขอบเขต มีเหตุผลจึงจะเป็นแรงจูงใจภายนอกที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ต้องการ และจะสร้างเป็นนิสัยต่อไปได้

²² กรมการฝึกหัดครู, เรื่องเกม, หน้า 235.

เอกสาร งานวิจัยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และ เหตุผลในการตั้งสมมุติฐาน

นักการศึกษา นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา ได้ให้ความสนใจและทำการวิจัย กันคว่าในเรื่องบุคลิกภาพมากมาย ได้มีการวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับบุคลิกภาพในแง่ต่างๆ เป็นต้นว่า บุคลิกภาพกับความสำเร็จในการเรียน บุคลิกภาพกับปัญหาในโรงเรียน บุคลิกภาพของผู้นำ ความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดกับบุคลิกภาพบางด้าน บุคลิกภาพบางด้านของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ บุคลิกภาพที่ปรากฏในกลุ่มชนบางอาชีพ บุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ บุคลิกลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีเพื่อนมากที่สุดและไม่มีเพื่อน บุคลิกภาพของนักเรียนในเมืองหลวง และนักเรียนในตัวเมืองต่างจังหวัด เป็นต้น ส่วนในด้านสังคมประกิตก็มีผู้ให้ความสนใจและทำการวิจัยกันคว่าไว้เช่นกัน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวชั้นกลางในพระนคร และชนบุรี การศึกษาเปรียบเทียบ แรงจูงใจให้สัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนของบิดามารดาตามทัศนะของ เด็กวัยรุ่นไทยและเด็กวัยรุ่นจีน การเปรียบเทียบทัศนคติของบิดามารดากับการเลี้ยงดูอบรมเด็กระหว่างมารดาของ เด็กปกติและมารดาของ เด็กปัญญาอ่อน การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมระดับกลางในจังหวัดพระนครชนบุรี ความแตกต่างในวัฒนธรรมย่อยต่อการพัฒนาทางด้านภาษาของเด็ก เป็นต้น แต่การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตของบิดามารดาต่อบุคลิกภาพของเด็กในจังหวัดพระนครชนบุรีและต่างจังหวัด โดยศึกษาทั้งสังคมประกิตและบุคลิกภาพกับความแตกต่างในถิ่นที่อยู่ ยังไม่มีผู้ใดทำไว้เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองไทย

ในปี พ.ศ. 2512 พูลผล สุวรรณพันธ์²³ ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของ เด็กนักเรียนในเมืองหลวงและ เด็กนักเรียนในตัวเมืองต่างจังหวัดพบว่า นักเรียนชายในเมืองหลวงและนักเรียนชายในตัวเมืองต่างจังหวัดมีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้าน การเข้าสังคม สถิติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ สภาพทางอารมณ์ โดยที่นักเรียนในเมืองหลวงจะมีความสามารถในด้านต่างๆดังกล่าวข้างต้นนี้ดีกว่านักเรียนต่างจังหวัด แต่จะน้อยกว่าในด้าน การประพฤติตามระเบียบแบบแผน และการบังคับตนเอง ส่วนเรื่องความสามารถในการ รับผิดชอบไม่ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเป็นต้น รายงานการวิจัยนี้มีส่วนหนึ่งที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้น่าจะใช้แทนกันได้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ คือ เป็นนักเรียนในนครกลุ่มหนึ่ง และต่างจังหวัดกลุ่มหนึ่ง และวัตถุประสงค์ในการวิจัยก็ตรงกันในส่วน เวลาของการทำการวิจัยก็ห่างกันเพียง 2 ปี ผลของการวิจัยจึงน่าจะ ใช้แทนกันได้ ผู้วิจัยจึงใช้ผลของการรายงานนี้เป็นเหตุผลข้อหนึ่งในการตั้งสมมุติฐานว่า นักเรียนในจังหวัดพระ นครมีบุคลิกภาพเหนือกว่านักเรียนต่างจังหวัดในด้านต่างๆดังนี้คือ ความสามารถในการ เข้าสังคม ความสามารถทางสติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ และสภาพทางอารมณ์ และนักเรียนในจังหวัดพระ นครจะน้อยกว่านักเรียนต่างจังหวัดในด้าน การประพฤติตามระเบียบแบบแผนและการบังคับตนเอง

ในปี ค.ศ. 1954 Paul M. Smith Jr.²⁴ ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะ

002352

²³ พูลผล สุวรรณพันธ์, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของเด็กนักเรียนในเมืองหลวงและเด็กนักเรียนในตัวเมืองต่างจังหวัด" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2512 .

²⁴

Paul M. Smith Jr., "Personality Characteristics of Rural and Urban Southern Negro Children," Thesis for Doctor of Education Indiana University, 1958.

บุคลิกภาพของนักเรียนนิโกรในโรงเรียนมัธยมที่ Zebulen และ Raleigh รัฐ
 คาโรไลนาใต้ จากการใช้แบบทดสอบทางสติปัญญาพบว่าเด็กในเมืองมีสติปัญญาสูงกว่า
 เด็กในชนบทอย่างมีนัยสำคัญ จากผลของการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ
 Smith นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเหตุผลเบื้องหลังสมมุติฐานที่ว่าเด็กในจังหวัดพระนครมี
 ความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กในต่างจังหวัด

ในปี ค.ศ. 1968 Doris E. Entwisle²⁵ ได้ศึกษาความแตกต่างในวัฒนธรรม
 ย่อยต่อการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กในเมืองและชนบท ปรากฏผลว่าเด็กชนบท
 จะพัฒนาภาษาช้ากว่าเด็กในเมือง ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาของ Entwisle
 เพราะเชื่อว่า การพัฒนาทางด้านภาษามีผลต่อการพัฒนาทางสติปัญญา ดังนั้นจากผลของ
 การศึกษาค้นคว้านี้ น่าจะเป็นเหตุผลอีกอันหนึ่งที่ยืนยันสมมุติฐานที่ว่าเด็กในจังหวัด
 พระนครมีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กในต่างจังหวัด ผลของการศึกษาของ
 Entwisle ตรงกับทัศนะของ Barclay ในเรื่องความสามารถทางสติปัญญาของ
 เด็กที่มีสิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างกัน

ในปี ค.ศ. 1958 Dorothy Barclay²⁶ ผู้ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับเด็กในเมือง
 ใหญ่ๆ ของสหรัฐอเมริกา ได้ให้ทัศนะของครอบครัวในเมืองและชนบทว่า เด็กชนบทเสีย-
 เปรียบเด็กในเมืองในด้านการขาดโอกาสทางการศึกษา และแรงกระตุ้นที่จะเพิ่มพูน
 ปัญญา จึงไม่น่าสงสัยเลยว่าเด็กในเมืองมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถทางสติปัญญา
 สูงกว่าเด็กในชนบท จากเหตุผลที่ Barclay ให้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเหตุผลที่สมเหตุ-

²⁵ Doris R. Entwisle, "Subcultural Difference in Children's
 Language Development," International Journal of Psychology,
 3:11,13-22,1968.

²⁶ Dorothy Barclay, Understanding the City Child (New York:
 F. Watts 1959), pp.75-78.

สมผลจึงเป็นข้อยืนยันสมมุติฐานเดิมเรื่องความสามารถทางสติปัญญา การศึกษานี้แม่จะ
ไม่ได้ทำในเมืองไทย แต่ลักษณะของการเป็นเมืองเป็นชนบท ย่อมมีลักษณะที่คล้ายคลึง
กันทั่วโลก ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ทักษะของ Barclay น่าจะใช้กับสังคมไทยได้

ในปี ค.ศ. 1953 Whitening and Child²⁷ ได้ศึกษาสังคมล่าหลัง
47 แห่ง (Primitive Society) ซึ่งเป็นสังคมที่มีการสังคมนประกิตเป็นที่รู้จักกัน
แพร่หลาย เขาใช้ผู้ช่วยทัศนที่ได้รับการฝึกมาดีแล้วมาประมาณค่าการปลดปล่อยละเลย
ในการสังคมนประกิต ปรากฏผลพลสรุปได้ว่า ในเรื่องความเป็นอิสระพวก Ainu จะ
จับลูกใส่เปลแขวนไว้จะออกมาไม่ได้ เมื่อถึงเวลาเล่นก็ปล่อยให้เล่นตามลำพังและโดย
เสรี เด็กจะตอง จะเตะ จะตะเกียกตะกายอย่างไรก็ได้ ปล่อยให้ตามเรื่อง เมื่อเหนื่อย
เขาก็หยุดไปเอง ส่วนพวก Kwoma ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงระยะหย่านมเด็กจะไม่ได้
ห่างแม่เลย แม่จะกุ่มลูกตลอดเวลาไม่ว่าหลับหรือตื่น จะไปไหนมาไหนก็กุ่มลูกไปด้วย
นานๆครั้งก็เอาเข้าสะเอว ในค่านการก้าวร้าว พวก Hamey Valley Paiute
จะเขียนคนที่ถ้ามีการทะเลาะกันถึงขั้นใช้กำลังกายเขาทำร้ายกันถ้าลูกที่พ่อแม่ พ่อแม่ก็จะ
ที่ลูกตอม และชวานก แก้วแมวหรือแมวป่าจะมาเอาตัวไปถ้าทำลิกและมีการตั้งสอนให้รัก
พ่อแม่พี่น้อง ไม่ให้ทะเลาะกัน เด็กๆจะถูกลงโทษอย่างรุนแรงถ้าไปทำอันตรายไข่นก
หรือทำร้ายนกหรือสัตว์อื่นๆ สำหรับพวก Sirino ลูกค่อนข้างจะโหดร้าย เช่น ถ้าพี่
รังแกน้อง อาจจะโดยชว่น เถานิ้วทิมตา หรือหยิกที่อวัยวะเพศน้องก็จะบ้งกันตนเอง โดย
ใช้คำพูดที่จะหยิบฉวยได้ เช่น คุณพี่ที่ติดไฟอยู่ หรือเสียมตบโต้ได้ ความเข้มงวดหรือ
การปลดปล่อยละเลยมีเป็นเรื่อยๆไป อาจจะเข้มงวดค่านหนึ่ง ปลดปล่อยละเลยอีกค่าน
หนึ่งก็ได้ ถ้าเปรียบเทียบกับสังคมล่าหลังเหล่านี้แล้ว การสังคมนประกิตของชาวอเมริกัน
ได้ชื่อว่า ไม่ตามใจเด็ก Whitning และ Child ได้ใช้วิธีการและผู้ช่วยทัศนซุกเด็ก
ศึกษาพวกครอบครัวชั้นกลางใน ชิคาโก (1940) พบว่า พ่อแม่ในชิคาโก ไม่ตามใจลูก

²⁷ Smith, op.cit., p.275.

ในเรื่องการพึ่งพาคนอื่น และการก้าวร้าว จากการศึกษาของ Whitning และ Child นี้ ทำให้รู้ถึงสังคมประเพณีของชนเผ่าต่างๆในเรื่องการฝึกความเป็นอิสระ และความก้าวร้าว และเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมประเพณีในค่านิยมของปิตามารดาในเมือง ชิคาโก ซึ่งมีลักษณะเป็นเมืองใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับเมืองไทยก็น่าจะใกล้เคียงจังหวัดพระนคร ผู้วิจัยจึงตั้ง เป็นสมมุติฐานอีกข้อหนึ่งว่า ปิตามารดาในจังหวัดพระนครมีความเข้มงวดในเรื่องการฝึกความเป็นอิสระ และการควบคุมการก้าวร้าวสูงกว่าปิตามารดาในต่างจังหวัด

Erikson นักจิตวิทยาคนจิตวิเคราะห์ได้กล่าวถึงสังคมประเพณีของปิตามารดาอเมริกันว่าเป็นผู้ที่ถือลูกเหมือนเป็นผู้ใหญ่ ให้ค่านิยมอัตตาธิปไตยที่เห็นได้จากการที่รัฐบาลอเมริกันได้ออกกฎหมายแห่ง เด็กเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันเด็ก การให้การศึกษารัก ความปลุกปลอบ ความสุข และปัจจัย 4 มีข้อหนึ่งกล่าวว่า เด็กทุกคนจะต้องได้รับความเห็นใจ และปกป้องรักษาบุคลิกภาพของเขาซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุด สังคมอเมริกันเน้นค่านิยม สิทธิส่วนบุคคล เสรีภาพและความเสมอภาค, ซึ่งจะเห็นได้จากสารประกาศเอกราชของชาวอเมริกัน²⁸ (1776) ที่ว่า "...ทุกคนเกิดมาด้วยความเท่าเทียมกัน และเมื่อเกิดมาแล้วพระเจ้าได้มอบสิทธิบางประการที่จะโอนให้ใครไม่ได้ สิทธิที่โอนไม่ได้นี้ ได้แก่ ชีวิต เสรีภาพ และการแสวงหาความสุข..." เมื่อสังคมมีค่านิยมอย่างไร ปิตามารดาก็ถ่ายทอดค่านิยมนั้นให้บุตรของตน ซึ่งค่านิยมนั้นก็คือน ค่านิยมของความอิสระ การพึ่งตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในความรับผิดชอบ ผู้วิจัยจึงตั้ง เป็นสมมุติฐานอีกข้อหนึ่งว่า ปิตามารดาในจังหวัดพระนคร ซึ่งได้รับการยอมรับมาแต่วันตกในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องการเลี้ยงดูอบรมเด็กสมัยใหม่ มากกว่าปิตามารดาในต่างจังหวัด จะมีการฝึกความเป็นอิสระมากกว่ามีความเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัยมากกว่าเพราะความสัมพันธ์ต่อกันเป็นไปอย่างห่าง เห็นกว่าพวกต่างจังหวัด จากการ

²⁸ เศรษฐาธิ วงศ์โกมลเชษฐ, การปกครองสหรัฐอเมริกา (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมนักสังคมศาสตร์, 2512), หน้า 35.

ฝึกตั้งกล่าวมากกว่า จะทำให้เด็กในพระนครมีบุคลิกภาพเหนือกว่าเด็กต่างจังหวัดในเรื่อง ความสามารถในการเข้าสังคม ความมั่นใจในตนเอง ความสามารถในการเข้า-กลุ่ม ความเป็นตัวของตัวเอง และความสามารถในการบังคับตนเอง

Joel Garcia - Esteve และ Marvin E. Shaw²⁹ ได้ศึกษาลักษณะ

ความรับผิดชอบของชาวชนบทและชาวเมืองในเปอโตริโก โดยใช้สภาพการอยู่อาศัยที่หนาแน่น ความก้าวหน้าทางเทคนิควิทยาการ มีการแข่งขันกันในการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่แน่นแฟ้น เป็นเกณฑ์การเลือกตัวอย่างประชากรที่เป็นชาวเมือง ส่วนชาวชนบทต้องมีลักษณะอยู่ห่างไกลชาวเมือง ไม่ได้รับอิทธิพลของอารยธรรม การเลื่อนชั้นทางสังคมเป็นไปอย่างช้าๆ ตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างกัน ยกมรับลักษณะการถืออำนาจเป็นใหญ่ของบิดาโดยไม่มีข้อสงสัย และบิดามารดาไม่ค่อยรับรู้การก้าวร้าวของบุตร เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามลักษณะความรับผิดชอบ ปรากฏว่า ประชากรในชนบทมีความรับผิดชอบมากกว่าประชากรในเมือง โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผลว่า น่าจะเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นภายในครอบครัว และ ลักษณะการถืออำนาจของบิดามารดา รวมทั้งเป็นผลมาจากการปฏิบัติต่อกันภายในครอบครัว จากเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างของการศึกษารั้งนี้ น่าจะใช้กันได้กับการครั้งนี้ แต่เมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมในพระนครซึ่งมีการแข่งขันกันสูง และบิดามารดามีค่านิยมเน้นสัมฤทธิ์ผลมากกว่า ต้องพึ่งตนเองมากกว่า ในขณะที่สังคมต่างจังหวัดนั้นเด็กจะเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็จัดได้ว่า เป็นผู้ที่เลือกสรรแล้วในค่านิยมปัญหา เป็นหัวกระติบิบิดามารดาเน้นเฉพาะค่านิยมการเรียน ความรับผิดชอบค่านิยมอื่นๆ เช่น การทำงานบ้านและอื่นๆ บิดามารดาปรับตัวเอง หรือมอบให้ผู้อื่นทำ ซึ่งอาจจะเป็นผู้หรือน้องที่ได้เล่าเรียนไม่ถึงขั้นนี้หรือยังไม่ถึงขั้นนี้ประกอบกับบิดามารดา

29

Joel Gracia-Esteve and Marvin E. Shaw, "Rural and Urban Patterns of Responsibility Attribution in Puerto Rico," The Journal of Social Psychology, 74 (1968), pp.143-149.

มีค่านิยมในการพึ่งพาอาศัยกันสูงกว่าการพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบของเด็กต่างจังหวัด จึงน่าจะน้อยกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งข้อสมมุติฐานว่า เด็กในจังหวัดพระนครมีความสามารถเหนือกว่าเด็กในต่างจังหวัดในด้านความรับผิดชอบ

ความสนใจในการศึกษาค้นคว้าเรื่องสังคมประเพณีและบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผลของการวิจัยเหล่านั้นไม่น่าจะใช้กันได้กับการวิจัยนี้ เพราะถึงแม้ว่าการวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพระนครกับต่างจังหวัด แต่ผู้วิจัยเห็นว่าสังคมไทยมีวัฒนธรรมเดียว แม้สังคมเมือง-หลวงจะได้รับอารยธรรมตะวันตกมากกว่าต่างจังหวัด ทั้งในเชิงนามธรรม เช่นความรู้ต่าง ๆ และรูปธรรม เช่น วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ก็ตาม แต่ค่านิยมยังเป็นแบบเดิมเหมือนกันอยู่ เป็นส่วนใหญ่ผู้วิจัยไม่ถือว่าชนในจังหวัดพระนครมีวัฒนธรรมอย่างหนึ่งต่างหากจากชาวชนบท ความแตกต่างจะมีบ้างในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมย่อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่อ้างอิงผลของการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมในการวิจัยนี้ นอกจากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมแล้วยังมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำจัดตัวแปรค่านิยมนี้ คือใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มด้วยเกณฑ์เดียวกัน คือให้มีลักษณะชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมเหมือนกัน โดยพิจารณาจาก อาชีพ การศึกษา และรายได้ของบิดามารดา คือบิดามารดาเป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นเอก หรือประกอบอาชีพส่วนตัวมีรายได้รวมกันไม่เกินหกพันบาทต่อเดือน มีการศึกษาไม่เกินปริญญาตรีในประเทศไทย ไม่คำนึงถึง เครื่องใช้ความสะดวกภายในบ้าน ผู้วิจัยจึงไม่ใช้ผลการวิจัยในด้านการศึกษาเปรียบเทียบชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมมากล่าวอ้างในที่นี้ และผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายอย่างเดียวไม่ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเพศ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาศึกษาต่างหากอีกเรื่องหนึ่ง

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีกับบุคลิกภาพ ได้มีผู้ให้ความเห็นไปในแนวเดียวกันหมดคือ มีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคมประเพณีของบิดามารดากับบุคลิกภาพของบุตร เช่นความเห็นของ Sears, Maccoby และ Levin (1958) Shirley (1941) Mussen (1969) และไพฑูริย์ เครือแก้ว ซึ่งศึกษาลักษณะสังคมไทย

นักทฤษฎีบุคลิกภาพ นักสังคมวิทยา ผู้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและนักจิตวิทยาเกือบทุก
แนวความคิด (schools) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็กได้ชี้ให้เห็น
ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีกับบุคลิกภาพของเด็กซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติ-
ฐานว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคมประเพณีของบิดามารดากับบุคลิกภาพของบุตร

/Sears และ Maccoby³⁰ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบของการเลี้ยงดูเด็กว่า
บิดามารดาได้รับทัศนคติเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาจากมารดาของตนอีกคนหนึ่ง
และทัศนคตินี้มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูบุตรของตนต่อไป มารดาแต่ละคนจึงมีบุคลิกภาพ
ทัศนคติ วิธีการปรับตัว ความคาดหวังในอนาคต การวางแผนต่างๆในครอบครัว และ
การเลี้ยงดูอบรมบุตรแตกต่างกัน จึงจะเห็นว่ามีทั้งมารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยเหตุผลและ
ด้วยอารมณ์ มารดาที่เข้มงวดและที่ปล่อยปละละเลยตามใจบุตร มารดาที่ให้ความรักความ
อบอุ่นและมารดาที่ทอดทิ้งไม่เอาใจใส่บุตร ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลทำให้บุคลิกภาพของบุตรแตกต่าง
กันไป

ไพฑูรย์ เครือแก้ว³¹ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีกับบุคลิกภาพของ
เด็กว่า ลักษณะที่เป็นจุดเด่นของครอบครัวชาวไทย คือ เด็กเป็นจุดสนใจของครอบครัว
ทุกคนต้องการให้เด็กได้รับความปลอดภัย และเติบโตขึ้นเลี้ยงตัวเองได้ บิดามารดาทุกคน
ยอมเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อให้บุตรทุกคนมีความสุข คอยเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่
ตลอดเวลา จนบางครั้งทำให้เกิดผลเสียขึ้นคือ ทำให้เด็กไม่รู้จักโต และเอาตัวไม่รอด
เมื่อขาดผู้ดูแลเอาใจใส่คอยให้ความช่วยเหลือ ดังนั้นบุคลิกภาพทั่วไปของคนไทยจึงมีลักษณะ
ขาดความรับผิดชอบ และไม่คอยมีความเชื่อมั่นในตนเอง

30

Robert R. Sears and Others, Pattern of Child Rearing
Illinois Row, Peterson and Company, 1958), pp. 465-469.

31

ไพฑูรย์ เครือแก้ว, เรื่องเดิม, หน้า 175.

✓ กรมการฝึกหัดครู (2509)³² ได้เรียบเรียงตำราพัฒนาการครอบครัวและเด็ก เพื่อใช้ประกอบหลักสูตรฝึกหัดครู โดยมีตอนหนึ่งซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีของบิดามารดากับบุคลิกภาพของบุตร โดยให้ตัวอย่างบรรยากาศในครอบครัว (Home Climate) ไว้เป็น 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย (Democratic) แบบกัตตาศิปไตย (Authoritarian) และ แบบปล่อยตามใจ (Laissez - faire) โดยกล่าวว่าการอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์นั้นต้องอาศัยบรรยากาศที่ครอบครัวสร้างขึ้น เจตนาดีของบิดามารดาในเรื่องชีวิตครอบครัวมีความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูความประพฤติ หรือการปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตร 6. บิดามารดาที่สร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในบ้าน คือรับผิดชอบร่วมกันในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และภารกิจอื่นๆของครอบครัว การตัดสินใจใดๆในครอบครัวเกิดขึ้นจากการตกลงเห็นชอบของสมาชิกทุกคน บุตรมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และรับผิดชอบในกิจการต่างๆของครอบครัว มีโอกาสหัดคิดริเริ่ม และตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่ และจะสร้างเป็นนิสัยต่อไปจะรู้จักคิดริเริ่มกล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ 2. ถ้าบรรยากาศของบ้านเป็นแบบกัตตาศิปไตย บิดามารดามีอำนาจสิทธิ์ขาดในภารกิจทุกประการในครอบครัว เป็นผู้ตั้งจุดมุ่งหมายและกฎเกณฑ์ทุกอย่าง บุตรเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตาม สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรในครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบนี้จะห่างเหิน บุตรจะรู้สึกขาดความอบอุ่นและมั่นคงปลอดภัย การที่ปฏิบัติตามคำสั่งบิดามารดาเป็นประจำทำให้ขาดความคิดริเริ่ม ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น 3. ถ้าบรรยากาศของบ้านเป็นแบบปล่อยตามใจไม่เอาเรื่องเอาราว เด็กจะไม่รู้จักแสดงออกได้อย่างถูกกาละและเทศะ การปฏิบัติต่อบุตรบิดามารดามักใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล บุตรจะรู้สึกขาดความรัก และมักจะมีมุมมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ไม่เชื่อความยุติธรรม และไม่มีโอกาสได้เรียนรู้หรือรับการฝึกฝนให้มีคุณธรรม ความดีต่างๆขาดความเป็นระเบียบวินัย ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง และไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

³² กรมการฝึกหัดครู, เรื่องเดิม, หน้า 22 - 24.

Shirley (1941)³³ กล่าวว่าทัศนคติและบุคลิกภาพของแม่ จะกำหนดวิธีการเลี้ยงดูลูกในแต่ละระยะ ไม่ว่าจะเป็นการอาบน้ำหรือแต่งตัวให้ลูก Behrend (1954) ศึกษาแม่ 25 คนพบว่า บุคลิกภาพของบิดามารดาและสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดามารดาบุตรมีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูอบรมบุตรมาก และการอบรมเลี้ยงดูบุตรก็มีผลต่อบุคลิกภาพของบุตรมาก

M.J. Radke (1946)³⁴ ได้ให้ทัศนะความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประจักษ์กับบุคลิกภาพของบุตรดังนี้

ชนิดของสังคมประจักษ์	แบบของบุคลิกภาพของบุตร
ฝึกความเป็นระเบียบวินัย	ปรับตัวได้ดี มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
มีความเข้มงวดมาก	เคารพกฎเกณฑ์ มีความมั่นคงทางอารมณ์
ฝึกความเป็นอิสระ	ไม่เป็นตัวของตัวเอง มีความกังวลใจสูง ก้าวร้าว
มีการตามใจมาก	มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรู้สึกปลอดภัย
	มีความสามารถในการเข้ากลุ่ม ควบคุมตนเองได้
	ไม่เชื่อฟัง ซอซบเพื่อน เป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว

จากบทความเกี่ยวกับระเบียบประเพณีชุกชีวัฒนธรรมได้กล่าวถึง เรื่องการอบรมเลี้ยงดูว่า³⁵ การฝึกหัดอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองที่ดีต้อง เริ่มจากครอบครัว ดังนั้นบิดามารดาและคนใกล้ชิดเป็นต้น เด็กจะเปรียบเหมือนกระจกเงาที่สะท้อนลักษณะของครอบครัว

³³ Barclay, *op.cit.* p 270.

³⁴ M.J. Radke, The Relation of Parental Authority to Children's Behavior and Attitudes (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1946), pp. 11-12.

³⁵ กองวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, "บทความเกี่ยวกับระเบียบประเพณี," หนังสือชุกชีวัฒนธรรม (พระนคร : โรงพิมพ์ศาสนา 2505) หน้า 24.

สิ่งแวดล้อมทางบ้าน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการฝึกหัดอบรมเด็ก

ในเรื่องความเชื่อ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีของปิตามารคา และบุคลิกภาพของคนไทยนั้นจะเห็นได้จากคำพังเพยที่ว่า "ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น, คุช้างให้ลูกทางคูนางให้คุณแม่, สำเนียงส่อภาษากริยาส่อตระกูล, ลูกพ่อแม่ไม่สั่งไม่สอน" เป็นต้น จากแนวความคิดต่างๆเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคมประเพณีของปิตามารคาและบุคลิกภาพของบุตร

จากเอกสาร ทฤษฎี และ รายงานการวิจัย ดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน และลักษณะของสังคมไทยซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเดิม คือ มีลักษณะเป็นสังคมชนบท³⁶ (Rural Society) ซึ่งจะเห็นได้จากการตั้งที่อยู่อาศัยสัมพันธ์ภาพทางสังคมและการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งมักจะทำไปตามความรู้สึกละและตามประเพณี ไม่เป็นไปตามเหตุผลที่ควรจะเป็น สังคมไทยมีแนวโน้มที่มีลักษณะสังคมไม่ตรี-สัมพันธ์³⁷ คือ มีลักษณะเป็นสังคมที่มีประเพณีนิยม และประชากรส่วนใหญ่ประกอบภารกิจกรรม และกิจการส่วนตัว มีค่านิยมพรหมลิขิต มีระบบเจ้าขุนมูลนาย การสื่อสารกันเป็นแบบสังคมปิด เน้นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การรักพวกพ้อง ความเชื่อเพื่อเผ่าเผ่าและความเกรงอกเกรงใจ จนบางครั้งทำให้ขาดความยุติธรรมทางสังคม และ ขาดความคิดริเริ่ม และการเป็นตัวของตัวเอง เพราะมีที่พึ่งตลอดเวลา ลักษณะนี้ จะเห็นได้ชัดในสังคมต่างจังหวัดแต่ในสังคมเมืองหลวงมีลักษณะบางประการต่างไปคือ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรับแนวความคิดใหม่ๆเข้ามา เพื่อการพัฒนาประเทศ ผู้ใหญ่ที่เป็นปิตามารคาจำนวนไม่น้อยที่ได้รับการศึกษาสูง รับความคิดความเชื่อจากวัฒนธรรมตะวันตกมาอบรมเลี้ยงดูบุตร เช่นให้บุตรกิน นอนเป็นเวลา รู้จักช่วยตัวเอง ให้อิสระภาพมากขึ้น เด็กเองก็ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมใหม่ๆเช่น การเต้นรำ การจักกิจกรรมทางการบันเทิงและทางวิชาการ การสมาคมกับคนในวัยเดียวกันและเพศเดียวกันกับคนต่าง เพศ

³⁶ ไพฑูรย์ เกวีกแก้ว, เรื่องเดิม, หน้า 171.

³⁷ วิรุฒ วิเชียรโชติ, เรื่องเดิม, หน้า 36-44.

ต่างวัย ทำให้ต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอมีแนวโน้มที่จะมีค่านิยมแบบสังคมสัมพัทธ์ ซึ่งมีค่านิยมหนักไปทางวิทยาศาสตร์ เป็นสังคมที่นิยมอัตตาธิปไตย ระบบทางอำนาจค่อนข้างจะตัดเทียมกัน มีความเป็นตัวของตัวเอง ในจังหวัดพระนคร เศรษฐกิจมีอิสรภาพมากกว่าต่างจังหวัด คนไม่ค่อยพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากกว่าคนต่างจังหวัด จึงทำให้มีค่านิยมในด้านความสำเร็จมากกว่าความเกรงอกเกรงใจ มีความรู้สึกในการแข่งขันมากกว่า ละละม่อมละม้าย มีความมั่นใจในตนเองมาก

38 พัทธา สายหู กล่าวถึงสังคมเมืองของไทยว่า สังคมในจังหวัดพระนครมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ไม่มีจังหวัดใดมีลักษณะใกล้เคียงแม้แต่จังหวัดชลบุรี หรือเมืองที่เป็นที่ตั้งตัวจังหวัดอีก 70 แห่ง เพราะไม่มีขนาดและความซับซ้อนเท่า จังหวัดพระนครเป็นเมืองหลวงเป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษาและการบันเทิง เป็นที่รวมของข้าราชการชั้นสูง ผู้มีการศึกษาสูงทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ และเป็นที่ยอมรับของศิลปวิทยาการตามแบบอย่างชาวหลวงและแบบตะวันตก มีกิจกรรมการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม และการธนาคารมากเป็นพิเศษกว่าในจังหวัดอื่นๆ จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นด้วยการอพยพเคลื่อนย้ายจากต่างจังหวัดควบกับการเพิ่มโดยธรรมชาติ การอพยพเข้ามาในจังหวัดพระนครเป็นไปตามอำนาจแรงดึงดูดของโอกาส การทำงาน การอาชีพ การศึกษา เป็นต้น จังหวัดพระนครจึงเป็นที่รวมของคนต่างระดับ ต่างอาชีพ ต่างการศึกษา และต่างนิสัยใจคอ ลักษณะที่อยู่อาศัยซึ่งแออัดในใจกลางเมือง ไม่เป็นชุมชนที่สมาชิกจะมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดทำให้เกิดลักษณะทางสังคมอย่างอื่นตามมา เป็นต้นว่า บริการสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ รถประจำทาง การระบายน้ำ ปัญหาชีวิตของคนเพิ่มขึ้นซึ่งบางอย่างบั่นทอนประสิทธิภาพและความสุขของส่วนรวม เช่นปัญหาโจรผู้ร้าย อาชญากรรม ความยากจน การจราจร และ แหล่งเสื่อมโทรม ลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมในครอบครัวญาติมิตร สมาคม และกลุ่มสังคมอื่นๆภายในสังคมเมืองหลวงขาดความผูกพันแน่นแฟ้นอย่าง

38 พัทธา สายหู, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

ความสัมพันธ์ในสังคมชนบท ความจำเป็นทางค่านิยมเศรษฐกิจ อาจทำให้ทั้งบิดาและมารดา
ต้องออกทำงานนอกบ้าน การเลี้ยงดูบุตรอาจต้องพึ่งพี่เลี้ยง คนใช้ หรือ สถานรับเลี้ยง
เด็กเล็ก ความสัมพันธ์ทางสังคมจะเป็นไปในรูปแบบที่ส่งเสริมเสรีภาพการกระทำที่เป็นเอกเทศ
ของบุคคลมาก จะเป็นแบบธุรกิจนายจ้างกับลูกจ้าง ความผูกพันใกล้ชิดกับกลุ่มชุมชนของ
คนในหลายๆค่านิยมและจากการได้รับประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคนิควิทยาการ
สินค้าอุตสาหกรรมและสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ที่ช่วยหนุนแรง ได้เพิ่มความสะดวกสบายในการ
เป็นอยู่ และมีอุปกรณ์ให้ความสำราญนานาชนิดอย่างพร้อมมูล แต่ทุกเหล่านี้ต้องซื้อหา
ควยราคาแพงทำให้ค่าครองชีพสูง มีความจำเป็นต้องหารายได้ให้สมส่วนกับรายจ่าย
ความจำเป็นเช่นนี้เป็นพลังขับเคลื่อนให้บุคคล มานะ ขวนขวาย และแข่งขันกัน การดำเนินชีวิต
เป็นไปอย่างเร่งรีบ และ กอบโกยผลประโยชน์ที่พึงได้ ทำให้มีค่านิยมทางด้านความสำเร็จ
สูงกว่าความเกรงอกเกรงใจ คึกฤทธิ์ ปราโมช³⁹ กล่าวถึงลักษณะจิตใจและสัมพันธ์ภาพ
ของคนในจังหวัดพระนคร ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่ากรุงเทพฯ ว่า เดิมกรุงเทพฯ เป็นเมืองเล็กๆ
ประชาชนที่อยู่ในกรุงเทพฯก็รู้สึกว่าจะสนใจซึ่งกันและกัน มีเมตตากรุณาต่อกัน มีความ
สนใจอยากรู้เรื่องทุกซอกทุกซอของกันและกัน ตลอดจนความประพฤติกองเพื่อนบ้าน โกรธทำดีได้ก็
อย่างไร เราก็คอยสออสองแล้วเลือกคบคนดี แต่ปัจจุบันกรุงเทพฯ เป็นเมืองใหญ่มีพลเมือง
ถึง 2 ล้านคน ความเห็นห่างกันทางใจของคนกรุงเทพฯมีมากขึ้นทุกที จิตใจของคน
เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด เห็นความลำบาก ทนทุกข์ทรมานของผู้อื่นเป็นของธรรมดา
ไม่ใช่กิจธุระของตนหรือที่เรียกว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ ลักษณะเช่นนี้จะมีน้อยมากในสังคมชนบท
ซึ่งมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เคื้อคร้อแทนกันมีมากกว่า จะเห็นได้จากความเชื่อที่ว่า
ไปบ้านนอกไม่อดตาย และไม่หลงทาง หรือจากสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่เรียกกันว่า ตา ยาย
ลุง ป้า น้า อา พี่และน้องทั้งที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกันทางสายโลหิต ซึ่งในกรุงเทพฯจะใช้

³⁹ คึกฤทธิ์ ปราโมช, โลกกับคน : "น้ำใจคนในนครใหญ่" (พระนคร : สำนักพิมพ์
บรรณการ 2509) หน้า 141 - 149.

คำว่า "คุณ" แทน อันเป็นการแสดงความท่างเห็นอย่างหนึ่ง การดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทุกระดับมีความเป็นกันเอง มีค่านิยมการแบ่งปันกันมากกว่าการแข่งขัน ยึดมั่นในประเพณี และเคารพในอาวุโสมากกว่าคนในเมืองหลวง ไพฑูรย์ เกรือแก้ว⁴⁰ กล่าวถึงลักษณะของชาวชนบทโดยพอสรุปได้ว่าชาวชนบทส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตรกรรม มีการอยู่ร่วมกันแบบทุกคนรู้จักกันความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทุกระดับแน่นแฟ้น การเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคม (Social Mobility) เป็นไปอย่างช้าๆ ครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญทางเศรษฐกิจ มีการซื้อขายกันเฉพาะสิ่งที่จำเป็น ขนาดของครอบครัวจะใหญ่ ระดับการศึกษาและทักษะในอาชีพและชีวิตทั่วไปต่ำ ชาวชนบทใช้เงินส่วนใหญ่ไปในทางพิธีการทางศาสนา และประเพณี เช่น ทำบุญในงานนักขัตฤกษ์ต่างๆ บวชพระ แต่งงาน งานศพ เป็นต้น มากกว่าที่จะคิดลงทุนทางการค้า หรือ อุตสาหกรรม ชาวชนบทมีโลกทัศน์เป็นคนหัวโบราณ ยึดมั่นในประเพณี มีระดับความคิดและความเข้าใจต่ำ เชื่อโชคลาง พุทธยาม มีค่านิยมและทัศนคติในชีวิตตามประเพณี เชื่อในผลแห่งกรรมเก่า ไม่ค้ำทรน ไม่กระตือรือร้น นิยมนับถืออาวุโส ผู้มีความรู้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่กระทำนอกวิธนอกกรอบ มีความรักเอาใจใส่ญาติพี่น้องและท้องถิ่น มีบุคลิกลักษณะ⁴¹ ท่าทาง รสนิยม การแต่งกาย การพูดจา การศึกษา และ สถานภาพ ต่างกับชาวเมืองหลวงไปในทางที่ต่ำกว่า หรือที่เรียกกันว่า "เขย" หรือ "ไม่เอาไหน" ชาวต่างจังหวัดมักจะเลียนแบบชาวกรุงหรือชาวเมืองหลวงเพื่อจะใ้รู้สึกว่ามีสถานภาพสูงขึ้น ซึ่งพบทั่วไปในชาวต่างจังหวัดด้วย รุนจากผลของการวิจัยและสภาพสังคมปัจจุบันเท่าที่เป็นอยู่ และจากการอธิบายของผู้ทรงคุณวุฒิที่เชื่อถือได้ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเป็น 4 ข้อ ดังนี้

⁴⁰ ไพฑูรย์ เกรือแก้ว, เรื่องเดิม, หน้า 180 - 184.

⁴¹

Wendell Blanchard, Thailand: Its People, its society, its culture. (New Haven, Conn: Herman Relation Area Files, Inc.,) 1958), p.407.

สมมติฐานในการวิจัย

1. มีความแตกต่างกันระหว่าง สังคมประเพณีของบิถามารดาในจังหวัดพระนคร และบิถามารดาในจังหวัดขอนแก่น

1.1 บิถามารดาในจังหวัดพระนครให้สังคมประเพณีแก่บุตรสูงกว่าบิถามารดาในต่างจังหวัดในด้านต่างๆต่อไปนี้คือ

1. 1.1 การฝึกสัมฤทธิผล
1. 1.2 การฝึกความเป็นอิสระ
1. 1.3 ความเข้มงวด
1. 1.4 การฝึกความเป็นระเบียบวินัย
1. 1.5 ความก้าวร้าว
1. 1.6 การให้รางวัล
1. 1.7 การลงโทษ

1.2 บิถามารดาในต่างจังหวัดให้สังคมประเพณีแก่บุตรสูงกว่าบิถามารดาในจังหวัดพระนครในด้านต่างๆต่อไปนี้คือ

1. 2.1 ความคาดหวัง
1. 2.2 ไมตรีสัมพันธ์
1. 2.3 การอดใจรอได้

2. มีความแตกต่างกันระหว่างบุคลิกภาพของเด็กในจังหวัดพระนครและเด็กต่างจังหวัด

2.1 เด็กในจังหวัดพระนครมีบุคลิกภาพเหนือกว่าเด็กต่างจังหวัดในลักษณะต่อไปนี้คือ

2. 1.1 ความสามารถในการสังคม
2. 1.2 ความสามารถทางสติปัญญา
2. 1.3 ความมั่นคงทางอารมณ์
2. 1.4 ความถือตนเป็นใหญ่หรือการยอมตาม
2. 1.5 ความสามารถในการรับผิดชอบ

- 2.1.6 ความมั่นใจในตนเอง
- 2.1.7 ความสามารถในการเข้ากลุ่ม
- 2.1.8 ความเป็นตัวของตัวเอง
- 2.1.9 ความสามารถในการบังคับตนเอง
- 2.2 เด็กต่างจังหวัดมีบุคลิกภาพเหนือกว่าเด็กในจังหวัดพระนครในลักษณะ

ต่อไปนี้คือ

- 2.2.1 สภาพทางอารมณ์
 - 2.2.2 สภาพทางเรืง
 - 2.2.3 สภาพทางจิตใจ
 - 2.2.4 ความสามารถในการควบคุมจิตใจ
 - 2.2.5 การแสดงออกของอารมณ์
 - 2.2.6 ไมตรีสัมพันธ์
3. มีความสัมพันธ์กันระหว่าง สังคมประเพณีของปิตามารคากับบุคลิกภาพของบุตร ของ
- 3.1 กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดพระนคร
 - 3.2 กลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด
 - 3.3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ความมุ่งหมายทั่วไป

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของปิตามารคากับบุคลิกภาพของ เด็กในจังหวัดพระนครและต่าง จังหวัด

ความมุ่งหมายเฉพาะ

- 1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของปิตามารคาในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของ เด็กนักเรียนในจังหวัดพระนครและ
เด็กนักเรียนต่างจังหวัด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สังคมประ กติของบิดามารดากับบุคลิกภาพ
ของบุตรในจังหวัดพระนคร และต่างจังหวัด
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สังคมประ กติของบิดามารดากับบุคลิกภาพ
ของบุตร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง 5 ปีการศึกษา
2513 ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครจำนวน 7 โรงเรียน
และโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัดพิษณุโลก 1 โรงเรียนเท่านั้น

ศึกษาลักษณะ สังคมประ กติเฉพาะ 10 ด้าน

ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะ 15 ด้าน

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประ กติ 10 ด้าน และบุคลิกภาพ 15 ด้านข้างต้น

ความเชื่อเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าแบบสัมภาษณ์สังคมประ กติของบิดามารดาซึ่งกลุ่มผู้วิจัยอันประกอบด้วย
นางสาวเกตุกุล ทาสีทวี นางสาวปราณีต สุขอุคม นางสาวกฤตยา กฤษณาวิจิ และผู้วิจัย
ได้ช่วยกันสร้างขึ้นสำหรับวัดสังคมประ กติ 10 ด้าน สามารถวัดสังคมประ กติของบิดามารดา
พอที่จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ และแบบทดสอบบุคลิกภาพ High School Personality
Questionnaire Form A (HSPQ Form A)⁴² และแบบทดสอบบุคลิกภาพ

42

Raymond B. Cattell, Manual for the Jr.-Sr., High School
Personality Questionnaire, "HSPQ" Form A. (Illinois, the Institute
for Personality and Ability Testing, 1963).

ไมตรีสัมพันธ์ (Affiliative Personality Test)⁴³ สามารถวัดบุคลิกภาพ
 พหุที่จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้

คำจำกัดความ

ความหมายของคำเฉพาะในการศึกษารังนี้มีดังนี้

1. สังคมประกิต (Socialization Process) หมายถึงการเลี้ยงดูอบรม-
 สอนของบิดามารดา 10 ด้าน โดยใช้การฝึกฝนและควบคุมทั้งนี้เพื่อให้บุตรมีบุคลิกภาพ
 ตามเกณฑ์ของสังคม สังคมประกิต 10 ด้านได้แก่

1.1 การฝึกสัมฤทธิ์ผล (Achievement Training) หมายถึงการสังค-
 มประกิตให้บุตรเป็นผู้ที่มีค่านิยมในด้านความสำเร็จ ในเรื่องการเรียน การเป็นผู้นำ และ
 การเข้าสังคม

1.2 ความคาดหวัง (Expectation) หมายถึงความมุ่งหวังของบิดามารดา
 ที่มีต่อบุตรในด้านการศึกษา การศึกษาต่อ การเป็นผู้นำ และสัมฤทธิ์ผลด้านอื่นตามเกณฑ์
 ของบิดามารดา

1.3 การฝึกความเป็นอิสระ (Independent Training) หมายถึง
 การสังคประกิตให้บุตรเป็นที่พึ่งของตนเอง ช่วยตนเองได้ในกิจกรรมประจำวัน เช่น
 การรับประทานอาหาร การสวมเสื้อผ้าเองตั้งแต่วัยก่อนเข้าเรียน มีอิสระในการตัดสินใจ
 เลือกสายวิชาเรียน การแต่งกาย รับผิดชอบในการกระทำของตนเอง เช่น การลอก-
 นอกบ้าน มีอิสระในการหาและใช้เงิน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของตนเองและ
 กิจการของครอบครัวได้

⁴³ ประสิทธิ์ บัวคลี่, "การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามบุคลิกภาพไมตรี-
 สัมพันธ์," รายงานประกอบวิชา Foundation of Measurement วิทยาลัยวิชาการ
 ศึกษาประสานมิตร, 2513.

1.4 ความเข้มงวด (Restriction) หมายถึงการเว้นร่องของบิคมารคาให้บุตรมีระเบียบวินัยทั้งทางค้ำส่วนตัว เช่น การทำของชำรุดเสียหาย การใช้ย่ำการทำงานบ้าน และการตั้งคัมกับเพื่อน

1.5 ไมตรีสัมพันธ์ (Affiliation) หมายถึงการสังคัมประกิติให้บุตรเป็นคณอ่อนน้อม เชื่อฟังผู้ใหญ่ มีค้ำนิยมในการเกรงใจผู้อื่น

1.6 การอดไค้รอไค้ (Delay of Gratification) หมายถึงการที่บิคมารคาฝึกให้บุตรของคณมีนิสัยในการรอเพื่อผลข้างหน้า

1.7 การฝึกความเป็นระเบียบวินัย (Disciplinary Training) หมายถึงการที่บิคมารคาฝึกให้บุตรมีมารยาทในการกินอยู่ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บรักษาเครื่องใช้ส่วนตัว

1.8 การก้าวร้าว (Aggression) หมายถึงการสังคัมประกิติของบิคมารคาที่ฝึกให้บุตรระงับพฤติกรรมที่เป็นแนวโนมของการก้าวร้าว เช่น การขว้างปาสิ่งของ การร้องไห้ไม่หยุดเพื่อให้ไค้สิ่งประสงค้ การย่อนผู้ใหญ่

1.9 การให้รางวัล (Reward) หมายถึงการให้ค้ำชมเชย หรือ สิ่งของเป็นรางวัลเพื่อสัมฤทธิผลทางการศึกษาของบุตร

1.10 การลงโทษ (Punishment) หมายถึงการลงโทษเพื่อสัมฤทธิผลทางความประพฤติ และการปฏิบัติตามค้ำสั่งผู้ใหญ่ของบุตร

2 บุคลิกภาพ หมายถึงแบบของพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นการแสดงลักษณะทางสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคัม 14 ค้ำ ซึ่งวัดไค้โดยแบบทดสอบบุคลิกภาพ HSPQ Form A ไค้แก่ ความสามารถในการเข้าสังคัม, ความสามารถทางการเรียน, ความมั่นคงทางอารมณ์, สภาพทางอารมณ์, ความประพฤติคณตามระเบียบแบบแผน, สภาพร่าเริงหรือคณหุ้, ความสามารถในการรับคณคณชอบ, ความมั่นใจในตนเอง, สภาพทางจิตใจ, ความสามารถในการเข้าคณคณ, ความสามารถในการควบคุมจิตใจ, ความเป็นตัวของตัวเอง, ความสามารถในการบั้งคณคณตนเอง, การแสดงออกของอารมณ์, และ ลักษณะบุคลิกภาพลักษณะที่ 15 คือ บุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ วัดไค้โดยแบบทดสอบบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์

3. เด็กในจังหวัดพระนคร (Urban Adolescents) หมายถึงนักเรียนชายอายุ 16-19 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง 5 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จังหวัดพระนคร สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

4. เด็กต่างจังหวัด (Rural Adolescents) หมายถึงนักเรียนชายที่มีอายุ 16-19 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง 5 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองโรงเรียนส่วนภูมิภาค กรมวิสามัญศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้

ผู้วิจัยคาดว่าประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้มีดังนี้

1. จะได้ทราบลักษณะสังคมประเพณีและบุคลิกภาพของเด็กที่มาจากครอบครัวในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด
2. การได้ทราบบุคลิกภาพของเด็กอาจจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม เพื่อเด็กจะได้พัฒนาถึงขั้นสูงสุดตามระดับสติปัญญาความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งเด็กในวันนี้ก็จะเป็นบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป และเป็นประโยชน์ในด้านการแนะแนวการศึกษาต่อ และการแนะแนวอาชีพ
3. การวิจัยครั้งนี้ อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่วางพื้นฐานบุคลิกภาพของบุคคลโดยผ่านการ สังคมประเพณี สังคมจะพัฒนาไปตามแผนการพัฒนา ประเทศได้ดีก็ต่อเมื่อสมาชิกของสังคมมีบุคลิกภาพอันประกอบด้วย ระบบความนึกคิด และค่านิยม เป็นต้น ที่สอดคล้องและเหมาะสมของสังคมและเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลง เป็นแนวทางในการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม การศึกษาระดับบ้าน (Home Education) เป็นพื้นฐานของการศึกษาขั้นต่อไป ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ และจำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนากำลังคนควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านวัตถุ
4. การวิจัยอาจจะเป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ช่วยลดความขัดแย้งกันระหว่าง

ปิตามารดา กับบุตร เป็นแนวทางในการปรับปรุงสังคมประเพณีของปิตามารดา สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

5. การวิจัยนี้อาจจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่อง สังคมประเพณีและหรือกับบุคคลิกภาพ ให้กว้างขวางต่อไป